

หน้าแรก » บทความ » ประกาศตั้งโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ประกาศตั้งโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

แสดงเมื่อ วันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 เวลา 12:49:36

จากหนังสือสารที่จุฬารับพิมพ์ตีพิมพ์
ภาคผนวก เอกสารหมายเลข 1

ประกาศตั้ง โรงเรียนข้าราชการพลเรือน ของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

“มีพระบรมราโองการในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า สำนักฝึกหัดวิชาข้าราชการฝ่ายพลเรือน ซึ่งสมเด็จพระชนกนาถพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชดำริ เริ่มตั้งขึ้นโดยพระราชปรารภที่จะทรงจัดการปกครองพระราชอาณาจักให้ทันสมัย จึงได้ทรงจัดการกระทรวงมหาดไทยรวมหัวเมืองรวมหัวเมืองซึ่งแยกย้ายสังกัดอยู่ในกระทรวงต่าง ๆ ตามความสะดวกในสมัยเดิมให้สังกัดอยู่แห่งเดียวกันเพื่อจัดการปกครองให้ลงระเบียบแบบอย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการฝึกหัดกุลบุตรสำหรับรับราชการปกครองขึ้นใน

กระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่รัตนโกสินทรศก 118 ครั้นการปกครองหัวเมืองซึ่งได้จัดตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่รัตนโกสินทรศก 116 ดำเนินมาเป็นรูปเรียบร้อยขึ้น ความต้องการฝึกหัดกุลบุตรสำหรับรับราชการยิ่งขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แยกการฝึกหัดวิชาข้าราชการฝ่ายพลเรือนจากกระทรวงมหาดไทยตั้งเป็นโรงเรียนขึ้นต่างหาก เรียกว่า โรงเรียนมหาดเล็ก ตั้งแต่รัตนโกสินทรศก 121 มีกรรมการจัดการลงเป็นรูปแล้วจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลิกกรรมการมีผู้จัดการโดยลำพังต่อมา ตั้งแต่รัตนโกสินทรศก 126 โรงเรียนนั้นได้ฝึกหัดกุลบุตรเข้ารับราชการเป็นต้นรากของกระทรวงมหาดไทย เพียงพอแก่ความต้องการแล้ว มีแต่จะขยายวิชาให้สูงขึ้นต่อไป

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระราชดำริว่าบัดนี้การปกครองท้องที่ลงระเบียบแบบแผนอยู่แล้ว เป็นอันมีไม่ว่างการปกครองนั้นเป็นเฉพาะหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและนครบาล กระทรวงอื่น ๆ ย่อมมีหน้าที่ซึ่งจะจัดการเป็นการอาศัยซึ่งกันและกัน และรับผิดชอบด้วยกันทั้งพระราชอาณาจักรวมกันว่าเป็นการปกครองของรัฐบาลอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่

แสดงบทความตามป้ายกำกับ

กษัตริย์พระราชวงศ์จักรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ลี้ จุฬา บัณฑิต ตึกจักรพงษ์
บทความ ปริญญาบัตร พระเกี้ยวทอง
คำจุฬา พระปฐมบรมราชโองการ พระ
ราชวงศ์ ฟุตบอลประเพณี รัชกาล
ที่ 5 รัชกาลที่ 6 รัชกาลที่ 9 รับ
น้อง เรียงความ วันทรงดนตรี ศาลา
พระเกี้ยว หอประวัติ

การฝึกหัดข้าราชการฝ่ายพลเรือน สำหรับส่งคนออกไปรับราชการกระทรวงมหาดไทยกระทรวงเดียวกัน หาพอเพียงแก่ราชการปกครองพระราชอาณาจักรทุกวันนี้ไม่ สมควรจะขยายการโรงเรียนให้กว้างขวางออกไป สำหรับส่งคนไปรับราชการทุกกระทรวงทบวงการ จัดการโรงเรียนให้เป็นแผนกวิชาต่าง ๆ เช่น กฎหมาย ปกครอง การต่างประเทศ การเกษตร การช่างและการแพทย์ เป็นต้น ด้วยทรงทราบพระราชประสงค์ของสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงซึ่งทรงเริ่มจัดการเล่าเรียนสำหรับจัดการปกครองทั่วไป โดยตระหนักดังนี้ แต่การที่จะจัดการโรงเรียนเช่นนี้เป็นการใหญ่ต้องการทุนอันเพิ่มเติมขึ้นไปอีกเป็นอันมาก จึงมีพระราชปรารภว่า เงินซึ่งราษฎรเรียไรกันสร้างพระบรมรูปทรงม้าเป็นอนุสาวรีย์ ถวายแด่สมเด็จพระบรมราชชนกนาถปิยมหาราชของประชาราษฎร คงมีเหลืออยู่จากการสร้างพระบรมรูปมีจำนวนนับด้วยแสนบาท สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงได้ทรงพระราชดำริไว้แล้ว ที่จะจัดการสร้างสิ่งถาวรวัตถุ อันจะแผ่สาธารณประโยชน์ตอบแทนพระราชทานแก่ราษฎร แต่ยังไม่ได้ตกลงประการใดนั้น ควรจะจัดการเป็นประโยชน์ตามพระราชประสงค์ต่อไป จึงทรงพระราชดำริว่าประโยชน์สิ่งใด ไม่ยิ่งกว่าการปกครองราษฎรให้มีความสุขความเจริญ สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงได้ทรงเริ่มจัดการโรงเรียนไว้สำหรับกลบตรที่จะรับราชการฝ่ายพลเรือนดังนี้แล้ว ควรจะขยายการให้กว้างขวางต่อไปตามพระราชประสงค์ ทุนที่เหลือจากการที่ราษฎรเรียไรกันสร้างอนุสาวรีย์ปิยมหาราช ควรจะใช้ในการจัดการโรงเรียนนี้ แต่การโรงเรียนนี้ย่อมเกี่ยวข้องกับกระทรวงทบวงการทั่วไป จึงควรจะมีกรรมการดำริและจัดการให้เป็นรูปก่อน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกโรงเรียนมหาดเล็กเป็นโรงเรียนข้าราชการพลเรือน พระราชทานนามปรากฏว่า โรงเรียนข้าราชการพลเรือน ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เหตุด้วยพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงได้ทรงพระราชดำริเริ่มตั้งขึ้นไว้ และจะใช้ทุนที่ราษฎรทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อเป็นพระเกียรติยศในพระบรมนามาก็ด้วย และให้มีกรรมการเป็นสภาอันหนึ่ง มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นพระบรมราชูปถัมภ์แห่งโรงเรียนนี้ ในสมาชิกของกรรมการจัดการโรงเรียนนี้ ให้มีสภานายกผู้หนึ่ง สำหรับวินิจฉัยกิจการก่อนที่จะนำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา และมีเลขานุการสำหรับเป็นผู้จัดการตามคำสั่งสภานายก และให้เสนาบดีกระทรวงซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการที่จะมีกิจอันเกี่ยวเนื่องกัน

และนักเรียนก่อนที่จะออกมารับราชการนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กตามพระราชประเพณีเดิม

ประกาศมา ณ วันที่ 1 มกราคม รัตนโกสินทรศก 129 (พ.ศ. 2453) เป็นวันที่ 52 ในรัชกาลปัจจุบันนี้

© เนื้อหาบทความ ภาพ เสียง และข้อมูลอันภายในเว็บนี้เป็นลิขสิทธิ์ของหอประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ยกเว้นวัสดุที่ต้นสสารคดีหลักเฉลิมพระนคร เป็นลิขสิทธิ์ของสุชิน ประสงค์บัณฑิต) และได้รับการคุ้มครองตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ปี ๒๕๓๗ หากต้องการนำข้อมูลไปใช้ โปรดติดต่อขออนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากหอประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หอประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตึกจักรพงษ์ ถ.พญาไท วังใหม่ ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทร. 0-2218-7097 - 8, 0-2218-4595

ผู้ออกแบบและพัฒนา **สุชิน ประสงค์บัณฑิต**, พัฒนานับ **JStep Framework**